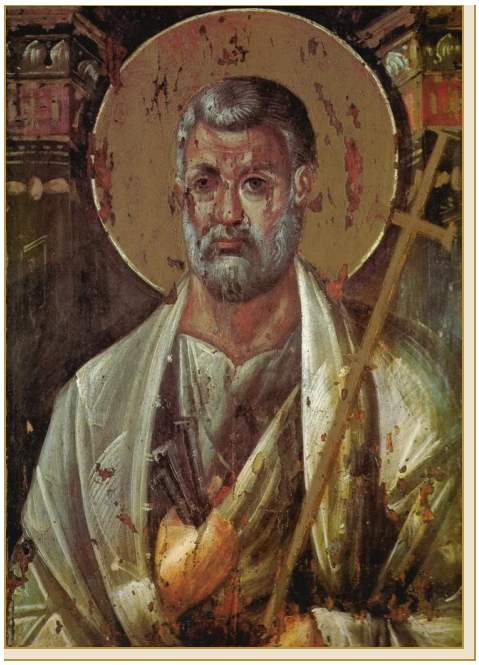

Ìtẹ̀léra Àwọn Aposteli

láti ọdọ̀ St. Peteru, Olórí Àwọn Aposteli, títí di òní

ní ìlà ti

Bíṣọ́ọ̀bù*

Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡

Bíṣọ́ọ̀bù sí Àwọn Orílẹ̀-èdè, lábẹ́ Àṣẹ Aposteli

1. St. Peteru, Aposteli àti Ajẹ́rìíkú CO

Kristi pè é ní nǹkan bí ọdún 30 Lẹ́yìn Kristi
a dárúkọ rẹ̀ nínú Ìwé Mímọ́: ẹni àkọ́kọ́ tí a dárúkọ nínú Àwọn Méjìlá (Matiu 10:2); "ìwọ ni Peteru àti pé orí àpáta yìí ni èmi yóò kọ́ ìjọ mi lé" (Matiu 16:18)

Ìlà ìtẹ̀léra àwọn aposteli yìí nà láti ọdọ̀ Aposteli Peteru, ní nǹkan bí ọdún 30 Lẹ́yìn Kristi, títí di òní: ó jẹ́ ọdún 1,996 ní ọdún 2026.

Ìtẹ̀léra láti ọdọ̀ St. Peteru dé ọdọ̀ Póòpù Paul III tẹ̀lé àkọsílẹ̀ àwọn bíṣọ́ọ̀bù Romu tí Ìjọ Kátólíìkì ti Romu ń pa mọ́: àkọsílẹ̀ kan náà ni Ìjọ Kátólíìkì ti Romu fi ń tọ ìtẹ̀léra àwọn aposteli tirẹ̀ lọ títí dé ọdọ̀ St. Peteru.

A ṣe ìyàsọ́tọ̀ sí ipò bíṣọ́ọ̀bù láti ọdọ̀ ẹnìkan sí ẹni tí ó tẹ̀lé e, nípasẹ̀ àwọn ìjọ tí a dárúkọ wọn nísàlẹ̀ yìí.

A tún ń bọlá fún àwọn bíṣọ́ọ̀bù kan nínú ìlà yìí gégé bí ẹni mímọ́. Àwọn àmì tí ó wà légbèé orúkọ wọn jẹ mọ́ ìwà mímọ́ ìgbésí ayé nìkan. Wọn kò ní í ṣe pẹ̀lú bí ìyàsọ́tọ̀ kankan ti tọ́ tó: ipò olúkúlùkù bíṣọ́ọ̀bù tí a kọ orúkọ rẹ̀ sílẹ̀ nínú ìtẹ̀léra náà dọ́gba pẹ̀lú ti àwọn yòókù, yálà a ń bọlá fún un gégé bí ẹni mímọ́ tàbí a kò bọlá fún un bẹ́ẹ̀.

St. Ẹni mímọ́: ẹni tí Ìjọ kan ń bọlá fún ní gbangba pé ó gbé ìgbésí ayé ìwà mímọ́ tí ó tayọ, pé ó sì wà lọ́dọ̀ Ọlọ́run nísinsin yìí, tí Ìjọ náà sì ń ṣe ìrántí rẹ̀ nínú kàlẹ́ńdà rẹ̀. Nínú Ìjọ ìjímìjí, ìyìn àwọn onígbàgbọ́ àti ti àwọn bíṣọ́ọ̀bù wọn ni a fi ń mọ àwọn

ẹni mímọ́; léyìn náà, nípa kíkéde wọn ní ẹni mímọ́ lọ́nà àṣẹ nínú Ìjọ Kátólíìkì ti Romu, àti nípa ṣíṣe wọ́n lógo nínú Ìjọ Orthodox ti Ìlà Oòrùn.

Ẹ.Ì. Ẹni Ìbùkún: nínú Ìjọ Kátólíìkì ti Romu, ẹni tí a ti kéde ní ẹni ìbùkún, ìgbésẹ̀ àṣẹ tí ó ń ṣáájú kíkéde ẹni náà ní ẹni mímọ́.

C Ìjọ Kátólíìkì ti Romu ń bọlá fún un gẹ́gẹ́ bí ẹni mímọ́ tàbí ẹni ìbùkún.

CO Ìjọ Kátólíìkì ti Romu àti Ìjọ Orthodox ti Ìlà Oòrùn méjèèjì ń bọlá fún un gẹ́gẹ́ bí ẹni mímọ́.

Pupa Ajẹ́rìíkú: ẹni tí ó fi ẹ̀mí rẹ̀ lélẹ̀ nítorí ìgbàgbọ́.

Àwọn Ìjọ kì í fìgbà gbogbo fohùn ṣọ̀kan lórí ẹni tí ó jẹ́ ẹni mímọ́. Ìjọ kan lè máa bọlá fún ẹni tí òmíràn kò bọlá fún, àwọn àmì náà sì ń fi Ìjọ tí ó ń bọlá fún olúkúlùkù wọn hàn.

Romu

Ìtẹ́ Romu, níbi tí àwọn Aposteli Peteru àti Paulu ti fi ẹ̀mí wọn lélẹ̀. Àwọn bíṣọ́ọ̀bù Romu láti ọdọ̀ St. Linu, ẹni tí ó ròpò St. Peteru, dé ọdọ̀ Póòpù Paul III; ní àkókò rẹ̀ ni a gbé Scipione Rebiba ga sí ipò bíṣọ́ọ̀bù, ní ọdún 1541.

2. St. Linu CO ..... ní nǹkan bí 67
3. St. Anacletus CO ..... ní nǹkan bí 76
4. St. Clement I CO *Ajẹ́rìíkú* ..... ní nǹkan bí 88
5. St. Evaristus CO ..... ní nǹkan bí 97
6. St. Alexander I CO ..... ní nǹkan bí 105
7. St. Sixtus I CO ..... ní nǹkan bí 115
8. St. Telesphorus CO *Ajẹ́rìíkú* ..... ní nǹkan bí 125
9. St. Hyginus CO ..... ní nǹkan bí 136
10. St. Pius I CO ..... ní nǹkan bí 140
11. St. Anicetus CO ..... ní nǹkan bí 155
12. St. Soter CO ..... ní nǹkan bí 166
13. St. Eleutherius CO ..... ní nǹkan bí 175
14. St. Victor I CO 189
15. St. Zephyrinus CO 199
16. St. Callixtus I CO *Ajẹ́rìíkú* 217
17. St. Urban I CO 222
18. St. Pontian CO *Ajẹ́rìíkú* 230
19. St. Anterus CO 235
20. St. Fabian CO *Ajẹ́rìíkú* 236
21. St. Cornelius CO *Ajẹ́rìíkú* 251
22. St. Lucius I CO 253
23. St. Stephen I CO 254
24. St. Sixtus II CO *Ajẹ́rìíkú* 257
25. St. Dionysius CO 259
26. St. Felix I CO 269
27. St. Eutychian CO 275
28. St. Caius CO 283
29. St. Marcellinus CO 296
30. St. Marcellus I CO 308
31. St. Eusebius CO 309
32. St. Miltiades CO 311
33. St. Sylvester I CO 314
34. St. Mark CO 336
35. St. Julius I CO 337
36. Liberius 352
37. St. Damasus I CO 366
38. St. Siricius CO 384
39. St. Anastasius I CO 399
40. St. Innocent I CO 401
41. St. Zosimus CO 417

42. St. Boniface I CO 418
43. St. Celestine I CO 422
44. St. Sixtus III CO 432
45. St. Leo I CO 440
46. St. Hilarius CO 461
47. St. Simplicius CO 468
48. St. Felix III CO 483
49. St. Gelasius I CO 492
50. Anastasius II 496
51. St. Symmachus CO 498
52. St. Hormisdas CO 514
53. St. John I CO *Ajẹ́rìíkú* 523
54. St. Felix IV CO 526
55. Boniface II 530
56. John II 533
57. St. Agapetus I CO 535
58. St. Silverius CO *Ajẹ́rìíkú* 536
59. Vigilius 537
60. Pelagius I 556
61. John III 561
62. Benedict I 575
63. Pelagius II 579
64. St. Gregory I CO 590
65. Sabinian 604
66. Boniface III 607
67. St. Boniface IV CO 608
68. St. Adeodatus I CO 615
69. Boniface V 619
70. Honorius I 625
71. Severinus 640
72. John IV 640
73. Theodore I 642
74. St. Martin I CO *Ajẹ́rìíkú* 649
75. St. Eugene I CO 654
76. St. Vitalian CO 657
77. Adeodatus II 672
78. Donus 676
79. St. Agatho CO 678
80. St. Leo II CO 682
81. St. Benedict II CO 684
82. John V 685
83. Conon 686
84. St. Sergius I CO 687
85. John VI 701
86. John VII 705
87. Sisinnius 708
88. Constantine 708
89. St. Gregory II CO 715
90. St. Gregory III CO 731
91. St. Zachary CO 741
92. Stephen II 752
93. St. Paul I CO 757
94. Stephen III 768
95. Adrian I 772
96. St. Leo III CO 795
97. Stephen IV 816
98. St. Paschal I CO 817
99. Eugene II 824
100. Valentine 827
101. Gregory IV 827
102. Sergius II 844
103. St. Leo IV CO 847
104. Benedict III 855
105. St. Nicholas I CO 858
106. Adrian II 867
107. John VIII 872
108. Marinus I 882
109. St. Adrian III CO 884

110. Stephen V 885
111. Formosus 891
112. Boniface VI 896
113. Stephen VI 896
114. Romanus 897
115. Theodore II 897
116. John IX 898
117. Benedict IV 900
118. Leo V 903
119. Sergius III 904
120. Anastasius III 911
121. Lando 913
122. John X 914
123. Leo VI 928
124. Stephen VII 928
125. John XI 931
126. Leo VII 936
127. Stephen VIII 939
128. Marinus II 942
129. Agapetus II 946
130. John XII 955
131. Leo VIII 963
132. Benedict V 964
133. John XIII 965
134. Benedict VI 973
135. Benedict VII 974
136. John XIV 983
137. John XV 985
138. Gregory V 996
139. Sylvester II 999
140. John XVII 1003
141. John XVIII 1004
142. Sergius IV 1009
143. Benedict VIII 1012
144. John XIX 1024
145. Benedict IX 1032
146. Sylvester III 1045
147. Benedict IX 1045
148. Gregory VI 1045
149. Clement II 1046
150. Benedict IX 1047
151. Damasus II 1048
152. St. Leo IX [C] 1049
153. Victor II 1055
154. Stephen IX 1057
155. Nicholas II 1059
156. Alexander II 1061
157. St. Gregory VII [C] 1073
158. Ẹ.Ì. Victor III [C] 1086
159. Ẹ.Ì. Urban II [C] 1088
160. Paschal II 1099
161. Gelasius II 1118
162. Callixtus II 1119
163. Honorius II 1124
164. Innocent II 1130
165. Celestine II 1143
166. Lucius II 1144
167. Ẹ.Ì. Eugene III [C] 1145
168. Anastasius IV 1153
169. Adrian IV 1154
170. Alexander III 1159
171. Lucius III 1181
172. Urban III 1185
173. Gregory VIII 1187
174. Clement III 1187
175. Celestine III 1191
176. Innocent III 1198
177. Honorius III 1216

178. Gregory IX 1227
179. Celestine IV 1241
180. Innocent IV 1243
181. Alexander IV 1254
182. Urban IV 1261
183. Clement IV 1265
184. Ẹ.Ì. Gregory X [C] 1271
185. Ẹ.Ì. Innocent V [C] 1276
186. Adrian V 1276
187. John XXI 1276
188. Nicholas III 1277
189. Martin IV 1281
190. Honorius IV 1285
191. Nicholas IV 1288
192. St. Celestine V [C] 1294
193. Boniface VIII 1294
194. Ẹ.Ì. Benedict XI [C] 1303
195. Clement V 1305
196. John XXII 1316
197. Benedict XII 1334
198. Clement VI 1342
199. Innocent VI 1352
200. Ẹ.Ì. Urban V [C] 1362
201. Gregory XI 1370
202. Urban VI 1378
203. Boniface IX 1389
204. Innocent VII 1404
205. Gregory XII 1406
206. Martin V 1417
207. Eugene IV 1431
208. Nicholas V 1447
209. Callixtus III 1455
210. Pius II 1458
211. Paul II 1464
212. Sixtus IV 1471
213. Innocent VIII 1484
214. Alexander VI 1492
215. Pius III 1503
216. Julius II 1503
217. Leo X 1513
218. Adrian VI 1522
219. Clement VII 1523
220. Paul III 1534

Ìtẹ̀léra Rebiba

Láti ọdọ́ Kádínà Scipione Rebiba, ẹni tí a kọ orúkọ rẹ̀ sáájú ni ó ya olúkúlùkù bíṣọ́ọ̀bù sọ́tọ̀. Ó fẹ́rẹ̀ jẹ́ pé gbogbo bíṣọ́ọ̀bù Ìjọ Kátólíìkì ti Romu lónìí ni ó ti inú ìtẹ̀léra yìí wá, bíṣọ́ọ̀bù Romu ti ìsinsin yìí sì wà lára wọn.

221. Scipione Rebiba 1541
222. Giulio Antonio Santorio 1566
223. Girolamo Bernerio 1586
224. Galeazzo Sanvitale 1604
225. Ludovico Ludovisi 1621
226. Luigi Caetani 1622
227. Ulderico Carpegna 1630
228. Paluzzo Paluzzi Altieri 1666
229. Póòpù Benedict XIII (Orsini) 1675
230. Póòpù Benedict XIV (Lambertini) 1724
231. Póòpù Clement XIII (Rezzonico) 1743
232. Bernardino Giraud 1767
233. Alessandro Mattei 1777
234. Pietro Francesco Galeffi 1819
235. Giacomo Filippo Fransoni 1822
236. Carlo Sacconi 1851
237. Edward Henry Howard 1872
238. Mariano Rampolla 1882
239. Joaquim Arcoverde 1890
240. Sebastião Leme 1911

Àwọn Ilẹ̀ Amẹ́ríkà

Láti ọdọ̀ Carlos Duarte Costa, tí a yà sọ́tọ̀ ní Bíṣọ́ọ̀bù ti Botucatu ní Bàràsílì ní ọdún 1924, dé ọdọ̀ àwọn bíṣọ́ọ̀bù tí wọ́n ti gbé ìtẹ̀léra yìí wá títí di òní.

241. Carlos Duarte Costa 1924
242. Emile Rodriguez y Fairfield 1954
243. Nils Bertil Alexander Persson 1986
244. Samuel Guido, Jr. 2004

245.

Garland F. Byers, Jr.

2013

Ìtẹ̀léra kan náà pẹ̀lú Bíṣọ́ọ̀bù Romu

Bíṣọ́ọ̀bù Romu ti ìsinsin yìí, Póòpù Leo XIV, àti Bíṣọ́ọ̀bù Byers ní ìlà ìtẹ̀léra àwọn aposteli kan náà láti ọdọ̀ St. Peteru títí dé ọdọ̀ Póòpù Clement XIII (Carlo della Torre Rezzonico, póòpù 1758–1769). Clement XIII fúnra rẹ̀ ni ó fi ọwọ́ ara rẹ̀ ya àwọn bíṣọ́ọ̀bù tí ìlà méjèèjì ti ṣẹ̀ wá sọ́tọ̀: ní ìlà ti Póòpù Leo XIV, Kádínà Marcantonio Colonna, ní ọdún 1762; ní ìlà ti Bíṣọ́ọ̀bù Byers, Kádínà Bernardino Giraud, ní ọdún 1767.

Oyè Mímọ́

Ìyàsímímọ́
17 Oṣù Ògún 2008, nípa gbígbé ọwọ́ lé, ní St. Paul's Lutheran Orthodox Chapel, Palmerton, Pennsylvania.

Ìyàsọ́tọ̀ sí Oyè Mímọ́ ti Bíṣọ́ọ̀bù
20 Oṣù Ìgbé 2013, nípa gbígbé ọwọ́ lé nígbà ayẹyẹ Oúnjẹ Alẹ́ Mímọ́, ní St. Paul's Lutheran Orthodox Chapel, tí ó ṣe ìpàdé rẹ̀ ní ojọ́ náà ní American Legion Post 16, Slatington, Pennsylvania.

Olórí ẹni tí ó yà á sọ́tọ̀
Ẹni Ọ̀wọ̀ Jùlọ Samuel Guido, Jr.

Àwọn tí ó bá a yà á sọ́tọ̀
Bíṣọ́ọ̀bù Bradley A. Varvil
Bíṣọ́ọ̀bù Michael Byus
Bíṣọ́ọ̀bù James Thompson

Iṣẹ́ Ìsìn

A yà á sọ́tọ̀ sí Oyè Mímọ́ ti Bíṣọ́ọ̀bù ní 20 Oṣù Ìgbé 2013, nínú Lutheran Orthodox Church, Inc., níbi tí ó ti sìn lẹ́yìn náà gẹ́gẹ́ bí Bíṣọ́ọ̀bù Àgbà ti Ẹkùn Ìjọ Western North Carolina. Bíṣọ́ọ̀bù Byers kò ní àjọṣepọ̀ kankan pẹ̀lú ẹgbẹ́ náà mọ́.

Dókítà ninú Ẹ̀kọ́ Ìmọ̀ Ọlọ́run (*honoris causa*), tí Lutheran Orthodox Church, Inc. fi fún un ní 20 Oṣù Ìgbé 2013.

Àwọn ìwé ẹ̀rí ìyàsímímọ́ àti ìyàsọ́tọ̀, pẹ̀lú àwọn fọ́tò ìyàsọ́tọ̀ náà, wà ní ojú ìwé Nípa Bísọ́ọ̀bù.

Gbogbo ẹsẹ Ìwé Mímọ́ ní èdè Yorùbá tí a fà yọ ní ojú ìwé yìí ni a mú láìyí ohunkóhun padà láti inú *Biblica® ní oore ọ̀fẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè Yorùbá Òde-Òní™*. Orísun: ebible.org/yor. Àmì mẹ́ta (...) ń fi ibi tí a ti fo apá kan sílẹ̀ hàn.

Biblica® ní oore ọ̀fẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè Yorùbá Òde-Òní™ Ẹ̀tọ́ àdàkọ © 2009, 2017 Biblica, Inc. Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™ Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc. "Biblica" ni àmì ìdámọ̀ tí Biblica, Inc. fi sílẹ̀ ní United States Patent àti ní ilé iṣẹ́ tí wọ́n ti ń fúnni ní àmì ìdámọ̀. Gba àṣẹ kí o tó lòó. "Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

A ṣe àgbékalẹ̀ iṣẹ́ yìí lábẹ́ àkóso ti Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Láti rí ẹ̀dà ìwé àṣẹ, lọ sí http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 tàbí kí o kọ lẹ́tà ránṣẹ́ sí Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Àwòrán St. Peteru, tí a fi àwọ̀ ìda gbígbóná yà sórí pátákó, ìbẹ̀rẹ̀ ọ̀rúndún kẹfà, St. Catherine's Monastery, òkè Sinai. A rí àwòrán náà gbà láti orí Wikimedia Commons, ohun ìní gbogbo ènìyàn; a yí ìtóbi rẹ̀ padà láti ara ti ìpilẹ̀ṣẹ̀.